

Minister Zdrowia

RKM.050.2.2024
Warszawa, 02 kwietnia 2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

W odpowiedzi na interpelację nr 1740 z dnia 7 marca 2024 r. złożoną przez Panią Izabelę Mrzygłocką Posłankę na Sejm RP i grupę posłów, w sprawie warunków studiowania i wykonywania zawodu fizjoterapeuty przez osobę niewidomą, przekazanej przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów z prośbą o rozpatrzenie przez Ministra Zdrowia w porozumieniu z Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Pełnomocnikiem Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, uprzejmie przekazuję poniższą informację.

Zgodnie z art. 65 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej każdemu zapewnia się wolność wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy (wyjątki określa ustawa), a art. 70 Konstytucji stanowi, że każdy ma prawo do nauki, a władze publiczne zapewniają obywatelom powszechny i równy dostęp do wykształcenia.

Regulacje w tym zakresie zawiera ponadto Konwencja ONZ z dnia 13 grudnia 2006 r. o prawach osób niepełnosprawnych, która została ratyfikowana przez Polskę. Zgodnie z jej art. 24 ust. 1 „Państwa Strony uznają prawo osób niepełnosprawnych do edukacji. W celu realizacji tego prawa bez dyskryminacji i na zasadach równych szans, Państwa Strony zapewnią włączający system kształcenia umożliwiający integrację na wszystkich poziomach edukacji i w kształceniu ustawicznym(...)”. A zgodnie z ust. 5 tego artykułu „Państwa Strony zapewnią, że osoby niepełnosprawne będą miały dostęp do powszechnego szkolnictwa wyższego, szkolenia zawodowego, kształcenia dorosłych i możliwości uczenia się przez całe życie, bez dyskryminacji i na zasadzie równości z innymi osobami. W tym celu Państwa Strony zagwarantują, że zapewnione będą racjonalne usprawnienia dla osób niepełnosprawnych”.

Jeśli zaś chodzi o przepisy dotyczące podejmowania aktywności zawodowej, to art. 27 Konwencji stanowi m.in., że Państwa Strony uznają prawo osób niepełnosprawnych do pracy, na zasadzie równości z innymi osobami; obejmuje to prawo do możliwości zarabiania na życie poprzez pracę swobodnie wybraną lub przyjętą na rynku pracy oraz w otwartym, integracyjnym i dostępnym dla osób niepełnosprawnych środowisku pracy.

Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych w swoich działaniach zmierza do jak najpełniejszej realizacji wyżej wskazanych założeń, w tym do takiego kształtowania przepisów prawa, by osoby z niepełnosprawnością mogły w jak największym stopniu podejmować i utrzymać aktywność zawodową.

W odniesieniu do zawodu fizjoterapeuty informuję, iż w Polsce przedmiotowy zawód jest zawodem regulowanym przepisami ustawy o zawodzie fizjoterapeuty. Tytuł zawodowy "fizjoterapeuta" przysługuje tylko osobie posiadającej prawo wykonywania zawodu fizjoterapeuty.

Zgodnie z przepisami wynikającymi z art. 13 ust. 1 ustawy o zawodzie fizjoterapeuty, prawo wykonywania zawodu fizjoterapeuty przysługuje osobie, która spełnia łącznie następujące warunki:

1) ma pełną zdolność do czynności prawnych;

- 2) jej stan zdrowia pozwala na wykonywanie zawodu fizjoterapeuty, co potwierdza się orzeczeniem lekarskim albo innym dokumentem potwierdzającym brak przeciwwskazań do wykonywania zawodu fizjoterapeuty wymaganych w państwie członkowskim Unii Europejskiej innym niż Rzeczpospolita Polska lub Konfederacji Szwajcarskiej, lub w państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym wydanym przez właściwe podmioty w tym państwie;
- 3) wykazuje znajomość języka polskiego w stopniu wystarczającym do wykonywania zawodu fizjoterapeuty;
- 4) swoim dotychczasowym zachowaniem daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu fizjoterapeuty, w szczególności nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu, przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz za czyny określone w art. 207 i art. 211 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny;
- 5) posiada m.in. dyplom, świadectwo lub inny dokument potwierdzający kwalifikacje, o którym mowa w z art. 13 ust. 3 ww. ustawy.

Jednocześnie informuję, iż standardy kształcenia przygotowujące do wykonywania zawodu fizjoterapeuty, stanowiące załącznik do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 755) w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu fizjoterapeuty, określają m.in. zakres praktyk fizjoterapeutycznych, termin praktyk, liczbę godzin oraz liczbę punktów ECTS. Natomiast w części F ww. załącznika zostały określone szczegółowe efekty uczenia się, wskazujące, co absolwent musi w zakresie wiedzy znać i rozumieć.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742, z późn. zm.), dalej „ustawa PSWN”, jednym z autonomicznych uprawnień uczelni jest prawo do określania organizacji i toku studiów. Uczelnia sama określa program studiów oraz zasady jego realizacji, w tym warunki zaliczania poszczególnych zajęć i etapów studiów. Jednocześnie jednym z podstawowych zadań uczelni jest stwarzanie osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na uczelnię w celu odbywania kształcenia, kształceniu oraz prowadzeniu działalności naukowej (art. 11 ust. 1 pkt 6 ustawy PSWN).

Każda uczelnia powinna dążyć nie tylko do znoszenia barier architektonicznych w swojej infrastrukturze, ale powinna też w taki sposób zorganizować proces dydaktyczny, aby nie wykluczał on z życia akademickiego studentów z niepełnosprawnościami, a studia były dostosowane do ich szczególnych potrzeb. W odniesieniu do samego procesu kształcenia, to uczelnie w swoich regulaminach studiów określają rozwiązania alternatywne dla studentów z różnymi niepełnosprawnościami – ma to na celu uwzględnienie możliwości tych osób i wyrównanie ich szans na ukończenie studiów. Jednakże należy zastrzec, że zastosowanie rozwiązań alternatywnych nie może powodować zmniejszania wymagań merytorycznych wobec określonej grupy studentów. Ponadto warto podkreślić, że każdy student ma prawo do odbywania studiów według indywidualnej organizacji studiów na zasadach określonych w regulaminie studiów (art. 85 ust. 1 pkt 2 ustawy PSWN). Zgoda na studiowanie w tym trybie jest udzielana w sposób fakultatywny – a więc rektor (lub upoważniona przez niego osoba, np. dziekan) może, ale nie musi wyrazić zgody na taką realizację studiów. Z reguły przesłankami do wydania zgody w tym zakresie są między innymi: studiowanie na dwóch kierunkach jednocześnie, wykonywanie pracy zawodowej, trudna sytuacja rodzinna, problemy zdrowotne, czy też stwierdzona niepełnosprawność. Należy podkreślić, że działania mające na celu realizację prawa do studiowania podejmowane przez władze uczelni mogą przybierać postać tylko takich preferencji, których celem będzie zrównanie szans wszystkich osób, w tym osób z niepełnosprawnościami, np. poprzez odpowiednio dobraną formę zajęć czy egzaminów.

Przenosząc przytoczone powyższej przepisy na grunt sprawy przedstawionej w interpelacji, dotyczącej możliwości odbywania studiów na kierunku „fizjoterapia” przez osobę niewidomą, należy zwrócić uwagę na kilka zasadniczych kwestii.

Odnosząc się do zawartego w interpelacji sformułowania o „niemożliwości przekazania osobie niewidomej pełnej koniecznej wiedzy (...), a co za tym idzie zapewnienia bezpieczeństwa przyszłym pacjentom...”, za niedopuszczalną należałoby uznać sytuację, w której studenci, nie osiągając ustalonych dla danego kierunku efektów uczenia się, np. dla kierunku „fizjoterapia”, kontynuują te studia i uzyskują dyplom ich ukończenia. Należy bowiem podkreślić, że jednym z ustawowych warunków ukończenia studiów jest uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów (art. 76 ust. 1 ustawy PSWN).

Zgodnie z ww. art. 85 ust. 1 pkt 2 ustawy PSWN, student, który ze względu na niepełnosprawność ma trudności z pełnym udziałem w realizacji procesu dydaktycznego, może złożyć wniosek o przyznanie indywidualnej organizacji studiów, na zasadach określonych w regulaminie studiów, co z reguły skutkuje modyfikacją sposobu jego uczestnictwa w zajęciach dydaktycznych i egzaminach.

Jednocześnie należy wyjaśnić, że odpowiedzialność za prawidłową realizację przebiegu studiów ponosi uczelnia. W szczególności do oceny uczelni należy ustalenie, czy dana osoba, znajdując się w trudnej sytuacji zdrowotnej, może na danym kierunku studiować w trybie ww. indywidualnej organizacji studiów, co pozwoli jej osiągnąć wszystkie wymagane efekty uczenia się określone w programie studiów oraz udzielanie stosownego wsparcia. Jest to szczególnie istotne w przypadku kierunków studiów, których program zakłada przygotowanie do wykonywania zawodów regulowanych, tj. takich dla których powszechnie obowiązujące przepisy określają warunki uzyskania uprawnienia do wykonywania danego zawodu.

Przekazując powyższe, należy wyjaśnić, że wszyscy studenci danego kierunku mają równe prawa i takie same obowiązki – stąd brak szczegółowych regulacji dla studentów z niepełnosprawnościami w ustawie PSWN. Jeśli ogólne prawa studenta nie wynikają wprost z przepisów ustawy, to są one określane w aktach wewnętrznych uczelni w ramach posiadanej autonomii. Jak wskazano powyżej, warunki i tryb odbywania zajęć dydaktycznych, w tym uzyskiwania zaliczeń i składania egzaminów, a także sposoby dostosowania organizacji procesu dydaktycznego do szczególnych potrzeb studentów z niepełnosprawnościami określa regulamin studiów obowiązujący w uczelni.

Należy bowiem mieć na uwadze, że wszyscy studenci danego kierunku, poziomu i profilu kształcenia, niezależnie od tego, jakie zajęcia i grupy zajęć realizują w ramach danego programu studiów, powinni osiągać te same określone dla kierunku efekty uczenia się. Wobec studentów niewypełniających podstawowych obowiązków wynikających z toku studiów ustawodawca określił dla uczelni tryb postępowania. Przepis uprawniający uczelnię do skreślenia studenta z listy studentów w przypadku niezyskania przez niego zaliczenia semestru lub roku w określonym terminie został określony w art. 108 ust. 2 pkt 3 ustawy PSWN. Wynika z niego, że decyzja podejmowana w tym zakresie ma charakter decyzji uznaniowej. Przekazanie tej kwestii do uznania organów uczelni ma na celu umożliwienie uwzględnienia różnych nadzwyczajnych okoliczności uniemożliwiających studentowi wywiązanie się z jego podstawowych obowiązków, często z przyczyn od niego niezależnych lub trudnych do przewidzenia. Wystąpienie tych przesłanek powoduje konieczność ich rozpoznania przez uczelnię w trakcie podejmowania decyzji w przedmiocie skreślenia z listy studentów.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Marek Kos
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/